

KAPALI DEVRE TELEVİZYON YAYINCILIĞI EĞİTİM TELEVİZYONLARINDAN: İÜRTV ÖRNEĞİ

Ceyhan KANDEMİR*

Zusammenfassung

Dieser Artikel ist eine Untersuchung über Kabelfernsehen. Eine der wichtigsten Aufgaben der Massenmedien ist die Bildung und Erziehung. In dieser Artikel geben wir ein Beispiel über ein Fernsehmodell, das ist ein Bildungsfernsehen, der in der İstanbul Universitaet Fakultaet der Kommunikationswissenschaft mit der Name IURTV tatig ist. Welche Funktionen haben die Kabelfernsehen und Bildungsfernsehen, und wie ergaenzt ein solches Bildunsfernsehen (IURTV) seine Funktion als ein Medien- und Erziehungsmittel ?

Schlüsselwörter: Funktionen der Massenmedien Kabelfernsehen Bildungsfernsehen- Medienmittel- Erziehungsmittel

.....

* Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon Sinema Bölümü

Televizyon Yayıncılığı günümüzde son hızıyla ilerlemekte, tematik kanalların artması da bu gelişime büyük katkı sağlamaktadır. 1990'lı yıllarda özel televizyon yayıncılığının başlamasıyla birlikte birçok televizyon yayın istasyonu kurulmuş, birçok kanal yayın hayatına başlamıştır. Gerek ulusal gerekse yerel çapta yayın yapan bu kurumlar kitle iletişiminin de vazgeçilemez yapı taşlarını oluşturmaya başlamışlardır. Tüm kitle iletişim araçlarında olduğu gibi televizyon yayınlarının işlevleri haber verme-bilgilendirme, eğitime, kamuoyu oluşturma, mal ve hizmetlerin tanıtılması vb. temel görevleri vardır. Bu görevlerin hemen hemen hepsi toplumsal, sosyo-kültürel yapının sağlıklı oluşması açısından son derece önemlidir. Ancak kanımca bu görevlerin arasında en önemlisi eğitim işlevidir. Toplum bireylerinin sağlıklı, kültürlü, ülkesine ve vatanına hizmet eden, mesleki ve ahlaki değerleri koruyan, kısaca iyi vatandaş tanımlamasına yakışabilecek ölçüde yaşamını sürdürebilen bireyler olabilmeleri için çok iyi bir eğitim almaları ve çok iyi bir eğitimden geçmeleri gerekmektedir, bunu da sağlayabilecek en etkili kitle iletişim araçlarından birisi de televizyondur.

“Günlük hayatımızın önemli bir parçası haline gelen medya eğitim sürecine de dahil olmaktadır. Bireyin sosyalleşmesinde medyanın etkisi giderek artmaktadır. Medya adı okul olmadığı halde benzer işlevleri gören bir kurum haline gelmektedir. Nitekim bazı davranışların, bilgilerin ve tavırların medya yoluyla daha etkili bir şekilde kazandırıldığı gözlenmektedir. Bu durumda, eğitim ile medya arasında en verimle ve

harmonik ilişkinin sağlanması gerekmektedir. Bu amaçla, okullardaki eğitim-öğretim uygulamaları, medyadan da yararlanabilecek şekilde yeniden ele alınmalıdır ve düzenlenmelidir.” (Erdoğan, 2002: 5)

Televizyon yayınları izleyicilerin düşünce ve davranışlarında değişiklik yaratabilme ve etkileme gücüyle en etkin kitle iletişim araçlarından birisi olma özelliğiyle de çok önemli bir yerdedir. Televizyonun hem göze hem kulağa hitap edebilmesi etki gücünü arttırmaktadır. Bu doğrultudan yola çıkarak eğitimde de televizyon yayınlarından yararlanmak, hatta eğitim televizyonlarının önemi çok açıkça hissedilmektedir. Eğitimin temel amacı bilgi, görgü ve deneyimlerin artırılması, toplum yaşamı içinde bilimsel ve teknolojik gelişmelerin ışığında mesleki eğitimlerin alınması, ve hatta artık sürekli eğitimler, yani yaşam boyu eğitimidir.

Televizyonun genel olarak işlevlerine baktığımızda teknik özellikleri gereği televizyonun en temel işlevlerinin, haber verme, eğlendirme, eğitime, mal ve hizmetlerin tanıtımı, inandırma ve harekete geçirme, toplumun ufkunu gözetme, izleyicilerin dikkatlerini odaklaştırma, yeniliklerin tanıtılmasını sağlama ve kuşaktan kuşağa kültürel yapının aktarımı olarak görülebilir. Eğitim işlevinde televizyon eşit koşullar altında geniş kitlelere eğitim olanağı sağlar, ilgi ve ihtiyaçlara uygun eğitim, kitle eğitimi ve eğitimde görüntü-ses-hareket öğelerinin bir anlatım aracı olarak kullanılabilme özellikleri söz konusudur. Eğitimde televizyonun iki boyutlu ve modülasyon tekniği ile ses verebilen bir araç

durumunda olması etkinliğinin en önemli etkenlerinden birisidir. Televizyon eğitime kapalılık yerine açıklık getirmekte, temel öğretme kaynağı niteliği taşımaktadır. Televizyon açık ve kapalı devre yayın, video bant sistemleriyle izleyicileri eğitime ve etkileme gücüne sahiptir.(Kılıç, 1987:2-4)

Eğitim televizyonu, “televizyonun eğitimde yardımcı bir araç olarak kullanılmasını erekleyen, eğitim izlenceleri yayınlayan televizyon koludur.”(Özön, 2000: 247) Eğitim televizyonlarına bakıldığında bu yayınlar geniş kitlelere hitap eden ulusal yayınlar olabileceği gibi bölgesel yayınlar niteliğinde de olabilir. Eğitim televizyonu kapalı devre televizyon yayını biçiminde de yayın hayatını sürdürebilir. Kapalı devre televizyonu, “alıncıdan doğrudan doğruya eksendeş kablolar yardımıyla almaçlara video imi aktararak gerçekleştirilen yayındır. Bu bakımdan bir verici yayaç yardımıyla uzayda yayılan elektromagnatis dalgalar yoluyla yapılan açık yayım’ın karşısıdır. Bundan dolayı kapalı yayım ancak belirli bir yapıda ya da birbirine oldukça yakın yapılar bütününde, belirli ereklerle belirli sayıdaki izleyici topluluğuna eğitsel, bilimsel, işleyimsel ya da başka ereklerle yapılır. Kapalı yayımın en çok kullanıldığı yerler okullar, eğitim merkezleri, ekin merkezleri, oteller, hastaneler, havalimanları, limanlar, demiryolları, metrolar, trafik, büyük işleyim kuruluşları... ya da insanların doğrudan doğruya gözlemleyemeyeceği yerlerdir...”(Özön, 2000:407) 13.04.1994 kabul tarihli 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun’un 3. Maddesinde kapalı devre televizyon

sistemi şu şekilde açıklanmaktadır: Genel televizyon yayını dışında eğitim, öğretim, güvenlik ve turizm gibi belirli amaçlar için bir bina dahilinde veya birbiri ile ilişkili binalar grubunda kullanılan kablolu televizyondur.(Resmi Gazete, 20/04/1994)

Kapalı Devre Televizyon Yayıncılığına ve eğitim televizyonuna en iyi örneklerden birisi olarak İstanbul Üniversitesi Radyo Televizyonu (İÜRTV) verilebilir. 1994 yılında İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencileri İÜRTV adı altında kapalı devre televizyon yayınına başladılar. Öğretim üyelerinin danışmanlığında fakülte öğrencileri, metin yazımı, çekim, rejî, montaj gibi tüm yapım aşamalarında görev alarak kendi programlarını hazırlayabilmek için ilk adımları atmışlardı.(Sabah, 1994)

İstanbul Üniversitesi Radyo Televizyonu, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerini aldıkları teorik eğitimin yanında uygulama alanında da eğitim verilmesini sağlamak ve meslek hayatına hazırlamak amacıyla kurulmuştu. Fakülte bünyesinde oluşturulan televizyon ve radyo stüdyosunda profesyonel eğitimciler ve öğretim üyeleri diksiyon, kamera, montaj v.b. dersleri, ders saatleri dışında da stüdyolarda gerçekleştirerek öğrencileri yayın hayatına hazırlamaktaydılar. Televizyon 1994 yılında 20 kişiden oluşan çekirdek bir kadroyla günde 1 saat, radyo ise 8 saatlik bir yayınlı çalışmalarını sürdürüyordu. Öğrenciler, eğlendirirken bilgilendiren programlar hazırlamayı hedefliyorlar, haberlerin dışında, belgesel filmler, kültür-sanat programları, araştırma haber programları, sohbet ve müzik programları, gençlik ve spor programları hazırlıyorlardı.

Kapalı Devre Yayın faaliyetleri fakülte bütçesi ve bağışlarla yürütülüyordu.(Babiali Magazin, 1994)

İstanbul Üniversitesi Radyo Televizyonu 2 stüdyodan oluşmaktadır. Büyük stüdyonun 200 metre karelik bir platosu mevcuttur, bu platoda rejili programlar hazırlanmaktadır. Öğrenciler açık oturum programları, haber programları, müzik programları ve kültür-sanat gibi programları bu stüdyoda canlı yayın tekniğiyle çekebilme imkanına sahiptirler. İÜRTV'nin ikinci stüdyosu fakülte içinde bulunan 100 metre karelik bir plato, montaj ünitesi, kamera ve aktarma ünitelerinden oluşmaktadır. Öğrenciler, belgesel film, film yapımı, televizyonda program yapımı derslerinin uygulamalarını bu stüdyolarda gerçekleştirmekte, belgesel filmler, kurmaca filmler ve televizyon programlarını üretip, kendi televizyonlarından yayınlama imkanı bulmaktadırlar.(İ.Ü. İletişim Fak., Öğrenci Rehberi, 2002: 69)

Fakülte bünyesinde aynı zamanda İletişim FM adıyla bir radyo yayını sürdürülmektedir. Öğrenciler haftanın beş günü radyoda kendi programlarını hazırlayıp sunarak bu alanda da mesleğe yönelik pratik becerilerini geliştirmektedirler.

www.istanbul.edu.tr/iletisim/radyo

Kapalı Devre Televizyon Yayıncılığının ne denli önemli olduğu İÜRTV örneğine bakıldığında çok açıkça görülmektedir. Bu televizyon modeli kapalı devre bir eğitim televizyonu modelidir, kendi öğrencilerine yönelik bir uygulama mutfağı özelliği göstermektedir. Fakülte öğrencileri

meslek hayatlarına atılmadan önce aldıkları teorik bilgileri pratiğe geçirme imkanı bulmaktadırlar. Öğrencilerin eğitimlerini pratik alanda uygulamaları sonucu kendilerini meslek hayatlarına daha hızlı bir şekilde hazırlama imkanı bulmaktadırlar. Öğrenciler bu tarz kapalı devre televizyon modelinde görev alarak geleceğin yönetmenleri, yapımcıları, habercileri, gazetecileri, belgeselcileri, sunucuları, spikerleri, kısaca medya sektörünün her kademesinde görev alacak kişileri olacaklardır. Onların böyle bir çalışma ortamına öğrencilik yıllarında sahip olmaları ve aldıkları kuramsal, teorik eğitimi uygulama alanında kullanabilme fırsatları, bilgilerinin daha fazla pekişmesine büyük katkı sağlayacaktır.

Kapalı devre televizyon yayıncılığı ile eğitim televizyonlarının amaçları, hedefleri farklı farklı olabilir, ancak bu yayınların ortak tek özellikleri eğitimidir. Hemen hemen hepsinde amaç izler kitleyi belirli bir misyon doğrultusunda bilinçlendirmek ve eğitmektir. Bu model yayınlar verilmek istenen mesajların, ya da iletilmesi istenenler açısından daha zengin ve daha içerik yüklü olacağı düşünüldüğünde varılmak istenen eğitim hedefine daha kolay ulaşılabilecektir.

Formal eğitim, yani genel eğitim, mesleki eğitim, ve yükseköğretim yanında, yetişkin eğitimi de önem kazanmaya başlamıştır. Sürekli eğitim herkese, kadınlara, azınlıklar gibi belirli gruplara da yönelik olabilmektedir. (Hasebrink, Krotz, Matzen, Schröder, Simon, 1997: 266) Eğitim yaşam boyu süregelen bir süreçtir, eğitimimizi yaşamın her alanında sürdürürken, bu esnada bize yardımcı kitle iletişim

araçlarının bu süreçte en etkili konumda oldukları görülmektedir. Bu sürece en büyük katkıyı sağlayan kitle iletişim aracı da hiç şüphesiz televizyondur. Bireyler olarak yaşam boyu eğitimimizi devam ettirebilmek için yararlandığımız her türlü bilgi kaynağına kapalı devre eğitim televizyonlarını da ekleyip onlardan mümkün olduğunca yararlanma yollarını aramalıyız.

Kaynakça:

- ERDOĞAN, İrfan, Eğitimde Değişim Yönetimi, Pegem A Yayınları, İstanbul, 2002.
- KILIÇ, Levent, Televizyon Eğitim Programlarında Yapım- Yönetim, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1987.
- ÖZÖN, Nijat, Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Sözlüğü, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2000.
- Resmi Gazete, 13/04/1994 tarihli ve 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, 20/04/1994.
- Sabah Gazetesi, Melodi Eki, 2 Mayıs 1994.
- Babıali Magazin, Mart 1994, Yıl:5, Sayı:57.
- İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, Öğrenci Rehberi, 2002
- www.istanbul.edu.tr/iletisim/radyo
- HASEBRINK U., Krotz F., Matzen C., Schröder D. C., Simon J., Avrupa Eğitim Televizyonu, Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Çalışmaları Vakfı Yayınları, Eskişehir, 1997.